

Z cizích revuí.

Pešadiski Glasnik, ročník 1931, svazek II. (duben—červen).

Brig. gen. Kosta Antonović-mjr. Pavel Begović: Příklad organizace styku a spojení u předvoje divise v zahajovacím boji.

Autoři, oba bývalí učitelé nauky o styku a spojení v jihoslovanské pěchotní střelecké škole, vycházejíce ze zkušenosti, potvrzené ve světové válce, že styk a spojení se snáze udržují, rychleji zřizují a obnovují v údobích boje, která se vyznačují malou pohyblivostí, obrali si za úkol vysvětliti zásady služebního předpisu o spojovací službě („Privremena pravila službe veze za sve rodove vojske“) na obličejším příkladě, vzatém ze zahajovacího boje divise, kdy rychlé dodávání zpráv, hlášení a rozkazů je zárukou pružného a úspěšného vedení boje. Námět „Boj pěšího pluku jako předvoje divise, zesíleného oddílem polního dělostřelectva, po zjednotění dotyku s nepřítelem“ je vsazen do rámce horského terénu v Kalinovicu, který všichni absolventi a frekventanti PSŠ. velmi dobře znají. Tím, že se boj rozvíjí v rozbrázděném terénu krasovém s relativními výškovými rozdíly až 800 m, jest organizace styku a spojení značně ztížena.

Když autoři vyložili podrobně situaci jednotlivých praporů předvoje, jež dosáhly výhodného východiska k útoku nazítří, dále situaci dělostřelectva předvoje, zesíleného částí dělostřelectva valného voje, obou bočních vojů a rozložení valného voje, podávají v obšírné stati autorské řešení plánu spojení, jež rozbírají a jehož jednotlivé články vysvětlují a odůvodňují.

V celém svém článku — ostatně zcela v duchu služebního předpisu — kladou zvláštní důraz na osobní styk zúčastněných velitelů, zvláště pak na styk velitelů obou sesterských zbraní, dále na osobní styk velitele předvoje s pozorovatelem — letcem i pozorovatelem z balonu před počátkem akce, mimo to na volbu dobrých pozorovatelů, jichž horský terén vpravdě skýtá nadbytek, a na zabezpečení spojení zdvojením, resp. sdružením několika pojítek, aby byla zajištěna spojovací služba i ve viru boje. — Zajímavá jest organizace předsunuté zpravodajské ústředny, vybavené bohatě pojítky, které mohou použiti i jednotky, v jejichž úseku je tato ústředna zřízena, aby tím ulehčily přetížené centrále vlastní. Tato předsunutá zpravodajská ústředna je zřizována tam, kde se umístí příští pozorovatelna velitele pluku po dobytí cíle.

Pojítka, jejichž rozdělení stanoví spojovací plán velitele předvoje, jsou: telefon, radiotelegrafie, zemní telegrafie, optická pojítka (signální přístroje, praporky, rakety), psi, akustická pojítka, holubi, řetězy běžců, jezdecké a pěší spojky. Kromě toho zdůrazňuje spojovací plán velitele předvoje zvláště spojení pěchoty s pěchotním letcem, radiem, signálními raketami, identifikačními terči a vytyčovacími plátny, jakož i spojení s balonem prostřednictvím telefonu, radia a jezdeckých spojek.

Pplk. Drag. K. Stojanović: Použití kulometné roty za útoku a obraně.

Nový článek a nové myšlenky na staré téma, několikrát již v minulých číslech „Peš. Glasniku“ přetřásané.

Proti těmto úvahám dřívějším nededukuje autor všeobecných zásad z konkrétních a historických příkladů, nýbrž opakuje, rozvíjí a vykládá ustanovení služebních předpisů, jak je viděti z četných nových odkazů na jejich znění. Použije-li pak k osvětlení poučky příkladu, je dán jen všeobecný předpoklad, jako na př.:

„Prapor dostal rozkaz útočiti na nepřítele v postavení Y do Z.“ Úvaha se tedy týká jen všeobecně platných zásad, jež však různotvárnost terénu, odlišně odlišná situace bojová může pozměniti, jak autor sám v závěru poznamenává, varuje své čtenáře před šablonovitostí.

Charakteristické a zajímavé pro poznání doktriny a ducha jihoslovanského vojska jsou některé autorovy myšlenky: Za pronásledování neobává se autor ani předsunouti celé kulometné čety před útočný sled pěchoty, aby „podpora byla co nejvýdatnější“. — V obraně, která se dělí na obranu demonstrativní, obranu úpornou a rozhodnou, dochází pak k těmto závěrům: V obraně demonstrativní (ústupový boj) jsou těžké kulomety, zahajující palbu na největší vzdálenost, „umístěny ve směs v prvním sledu pěchoty, více méně v jedné linii, nikoliv učeněny do hloubky. Proto není třeba podrobného plánu palby.“ — Naproti tomu v obraně úporné nebo rozhodné jsou podobně jako pěši jednotky učeněny do hloubky, a „stane-li se, že prapor je přinucen ustoupiti na zadní posici, jsou těžké kulomety stěžejní oporou v této fázi a poslední opouštějí postavení, ustupující po četách.“

Nedivíme se tedy, neváhají-li se jihoslovanskí kulometníci vydávati v nebezpečí do té míry, že je od roku 1915, když se nedostávalo dělostřelectvu munice, pěšáci rádi nazývali svými „protektory“.

Pplk. Milan A. Popović: Všeobecné zásady pro použití pěchoty v horském terénu.

V první, všeobecné části své úvahy, kterou zpracoval autor podle francouzských přednášek, podává stručně a výstižně všechny charakteristické zvláštnosti, přednosti a nevýhody bojů v horách.

V dalších kapitolách rozvíjí tento stručný přehled pod základními třemi hesly, do nichž zahrnuje celé téma. Jsou to: „Pěchota v horách“, „Útok“ a „Obrana“.

Poněvadž se boj pěchoty skládá ze dvou základních složek, z palby a pohybu, analyzuje autor obě postupně v každé z kapitol. Vliv horského terénu na použití palebných prostředků pěšího vojska je značný. Puška nabývá zvláštní důležitosti, neboť razí cestu neb uzavírá ji v úzkých a krátkých průchodech, kde nejmodernější samostatné zbraně pozbývají svého významu. Státy, které nazvaly své horské oddíly střelci nebo myslivci (chasseurs — Jäger), jsou si zřejmě vědomy této okolnosti. Ruční a puškové granáty naleznou zvláště v obraně, neboť zásobování jimi za útoku bude neobyčejně obtížné, výborné a rozsáhlé pole působnosti, přes svůj poměrně krátký dohoz neb malý dostřel. Samostatné zbraně, zejména těžké kulomety, potřebují, má-li býti využito jejich balistických vlastností, terénu, kterého hory se svým množstvím hlubokých prostorů, křivolakostí a rozervaností svých četných rokli neskýtají vždy a všude. Veliteli praporu a veliteli kulometné roty tu připadá velmi nesnadná úloha využití jejich palebné mohoucnosti a síly. Mnoho úkolů, které v mírně zvlněném terénu řeší těžké kulomety, budou v horách svěřeny kulometům lehkým, jež tak nabývají zvláštního významu a důležitosti. V zimě pak pro to, že dopady střel lze snadno pozorovati, stoupá význam střelných zbraní s plochou drahou. Zato však důležitost zbraní se strmou drahou letu, jako u minometů a puškových granátů, klesá, neboť hluboký sníh tlumí ničivý účinek jejich střel.

Možnost pohybu ve vzdálenosti účinného dostřelu nepřátelských zbraní závisí na četných okolnostech, jako na terénním sklonu, na síle nepřítele a na účinnosti jeho palby, na výcviku a tělesné zdatnosti vlastních vojsk a na možnosti vlastní palebné podpory. V zimě pak ještě na sněhových poměrech. Co se pohybu lyžařských hlídek týká, je třeba připomenouti rychlost jejich postupu mimo palbu, avšak obtíže, ba nemožnost pohybu v nepokrytém terénu v palbě nepřítele. Zato však možnost pře-

krápení jimi, je-li jim terén dobře znám a jsou-li pozorovací podmínky mlhou, temnotou nebo pokrytostí terénu ztíženy.

Rovněž klimatické a atmosférické poměry mají značný vliv na bojové akce v horách. V zimním období, časté a náhlé změny povětrnosti s ním spojené, jsou často nepřekonatelnou překážkou akcí útočných, ač poskytují naopak dosti výhod obránci.

Mjr. Jevto A. Ružić: O plánu pro provádění polních střelb.

Článek je první částí úvahy o nadepsaném tématu, jež v příštím čísle „Peš. glasniku“ bude dokončena.

Autor, bývalý učitel nauky o střelbě z pušky a karbiny v PSŠ., uložil v článku mnoho svých drobných zkušeností z dob svého působení učitelského, doplňuje tak vhodně svým výkladem a rozбором ustanovení služebního předpisu o střelbě z pušky.

Jako první část plánu pro polní střelbu stanoví úvahu instruktorskou, čemu chce naučiti v této polní střelbě vojiny, neboť za základ bere autor polní střelbu jednotlivce. Z této úvahy vyplývá logicky výběr terénu pro polní střelbu. Terén musí vyhovovati těmto požadavkům: Musí dovolovati pohyb krytými nebo aspoň skrytými příchody, musí poskytovat dostatek krytů (skrytů) při zastavení po přiskocích, jakož i oporu pro pušku, musí poskytovat dosti terénních objektů, aby jimi nebo podle nich mohl voják označovat a určovat cíle a odhadovat vzdálenosti, jež označí, a konečně musí být takový, aby voják mohl pozorovat dopady střel. Takového ideálního části terénu bude zvláště ve větších posádkách, jež jsou zpravidla v hustě osídlených a kultivovaných krajích, velmi málo. Je však vždy možno, aby aspoň část těchto požadavků byla splněna. Toto hledání a studium terénu vyžaduje ovšem velké dávky trpělivosti. Často však stačí změnit směr postupu nebo fronty, aby-
chom našli tyto požadavky splněny.

Třetím článkem provádění plánu je vytvoření nepřátelské situace správným seskupením cílů, jehož instruktor dosáhne, vžije-li se dobře a přesně do všech možností činnosti nepřítele. Aby splnil zásadu poslušnosti, již mu pro výcvik ukládá střelecká instrukce, postupuje instruktor při polní střelbě tak, že pro prvou polní střelbu volí cíle markantní, více seskupené a postupně zřetelnost cílů zmenšuje a ztěžuje. V autorském řešení konkrétního příkladu předvídá instruktor určitý manévry terčů, t. j. činnost nepřítele, ač přes to musí býti do té míry prozíravý a přizpůsobití jej činnosti střelících vojáků, aby mohl vyvoditi poučky, kterým chce vojiny naučiti.

Poslední část plánu se vztahuje k technické přípravě a úpravě střelnice (resp. prostoru, který byl za střelnici zvolen), jež podle autorova názoru obsahuje:

- a) přípravu terčového materiálu,
- b) stanoviště a kryty pro cílné,
- c) počet potřebného mužstva a materiálu a čas, nutný k vykonání krytu pro cílné,
- d) spojení s cílnými,
- e) určení cílných,
- f) určení vojáků, značujících palebnou činnost nepřítele,
- g) zajištění ohroženého prostoru.

Podobně postupuje velitel čety nebo roty při tvoření plánu a při přípravě polní střelby družstva a čety, jak popisuje autor v druhé části své úvahy, s tím rozdílem, že se na velitele těchto malých jednotek kladou úměrně vyšší požadavky. Polní střelba nabývá tak rázu zkoušky a revise stupně výcviku jednotky, jakož i schopnosti a obratnosti zařazených velitelů.

Mjr. Milan I. Kereković: Rozdělení palby podle taktického použití.

Autor podává nejprve výčet jednotlivých druhů palby, vyjímaje základní ustanovení ze služebních předpisů pro pěší vojsko a pro dělostřelectvo, jež v další stati

srovnává, a vyvozuje závěr, že je třeba stejného dělítka, stejných terminů pro stejné činnosti palebné, zvláště jde-li o zbraně tak těsně souvisící a spolu pracující, jako je dělostřelectvo a pěchota.

Že tu jisté difference v názvosloví — a snad i v základních pojmech jsou a že je tedy srovnávací úvaha autorova potřebná a správná, vyplývá z tohoto stručného výtahu o rozdělení palby podle taktického použití, vyňatého z jugoslavských služebních předpisů. „Prozatímní polní řád pro dělostřelectvo“ („Privremena ratna služba artilerije“) v čl. 493 praví: „Dělostřelecké palby mohou býti: ničivá, zabraňovací, ochranná, rušivá, palba proti přípravám, „odvetná“ (represivna) a „palba proti bateriím“. Naproti tomu čl. 115 „Cvičebního řádu pro pěší vojsko“ („Privremena egzecirna pravila“ knj. II) zní takto: „Podle taktického použití palba může sloužiti: k zničení nepřítele, k rušení nepřítele, k ničení obranných organizací, k zabránění v provedení útoku, k přepadům, k přípravě protiútoku a výjimečně k pohyblivé přehradě.“ V následujícím článku je podán obšírnější popis každého druhu palby, kromě palby k přípravě proti útoku, takže, jak autor poznamenává, chybí návor, jak ji používat, jak ji připravit a vykonat. „Předpis pro kulometné jednotky“ („Nastava za gadanje mitraljezom“) pak uvádí nové druhy palby, které nejsou v předchozích předpisech vůbec uvedeny, a to v čl. 402—3, palbu přehradnou, kde popisuje i způsob jejího provedení, a v čl. 326 v stati, pojednávající o nepřímé střelbě, palbu přehradnou, poklopnou a soustředění palby.

V další kapitole se pak autor snaží uvést i v soulad základní požadavky (účel, úkol a způsob) u těchto druhů palby pro obě hlavní zbraně: u palby ničivé, přehradné, rušivé a ochranné, posuzuje tento úkol ovšem jako pěšák se stanoviska vlastních předpisů.

Pro úplnost připojuje na konec i stručnou charakteristiku střelby zvláštních, k nimž počítá střelbu na cíle vzdušné a střelbu plynovými střelami.

G. I. M.: Organizace spojení mezi řídicím střelby a cílnými.

Aby polní střelba splnila svůj účel, t. j. aby velitelé i jednotka pracovali co možná nejsprávněji se zřetelem k situaci, k úkolu a k terénu, je třeba, aby orgány, znázorňující situaci nepřítele, cílní, obsluhující terčový materiál, byly v stálém kontaktu s řídicím střelby. Autor, jak je z celé úvahy zřejmé, nemá na mysli stálé, upravené střelnice, nýbrž improvizované na vhodném terénu pro každou střelbu zvláště, jak se to děje namnoze. Pak ovšem musí řídicí střelby organizaci spojení vytvořit od základu pro každou polní střelbu zvláště, neboť nedostatek neb nedostatečnost pojítek může ohrozit i zdar polní střelby vůbec.

Ve vlastní stati uvažuje autor podrobně o každém jednotlivém pojítku, poukazuje na jeho výhody a nevýhody a tak i na nejlepší způsob použití, jak byl vyzkoušen při velmi četných a častých polních střelbách v letním táboře jugoslavské PSŠ. Používaná pojítka jsou: telefon, pojítka akustická, optická a „osobní styk“, t. j. předem smluvený manévř terčů podle časového rozvrhu.

Telefon je nejčastějším a nejrozšířenějším používaným pojítkem. Autor doporučuje, aby při organizaci telefonní sítě byl celý terén rozdělen podle vertikální osy a aby vedení bylo kladeno okružně tak, aby zajištěno spojení se všemi cílnými, při čemž by vedení nebylo ohrožováno přestřelením střelícími nebo přetržením postupující jednotky.

Z optických pojítek se používá vlajek a signálních tabulek. K organizaci spojení je třeba dvou stanic, a to jedné u řídicího střelby pro vysílání, druhé pak, umístěné mimo osu střelby, avšak tak blízko, aby cílní z krytů mohli rozeznat barvu vlajek nebo signálních tabulí, stanice pro příjem a dodávání cílným. Pro každý

cíl je stanovena barva vlajky nebo tabulky. Místo barevných tabulí lze též použít tabulí s velkými číslicemi. Cílní z krytů pozorují stanici přijímací a postaví figury, jakmile se objeví vlajka nebo tabulka barvy nebo čísla, určených pro ně.

Akustická pojítka pro spojení s cílnými jsou: polnice, píšťalka, sirény a p. Použití těchto pojitek je nutno řádně předem připravit, resp. smluvití takové značky, aby nevzniklo nedorozumění, pro něž by mohly být ohroženy lidské životy. Tento druh pojitek má tak značné nevýhody, že ho bude použito jen v nejnútnejším případě nebo při polních střelbách velmi malého rozsahu (na př. při polní střelbě jednotlivce).

Poslední způsob organizace spojení řídicího střelby s cílnými je vhodný rovněž jen pro polní střelbu jednotlivce a jeho nevýhoda tkví v tom, že, nepracuje-li voják podle předvídaného plánu, nemá řídicí střelby možnost změnit manévry terčů a tím uvést vojína na cestu správné úvahy a bojového chování.

Kombinací všech těchto druhů pojitek nebo jich zdvojením se dosahuje bezpečného spojení mezi řídicím střelby a cílnými, přesně prováděného manévru terčů a tím první podmínky zdatu u polní střelby, již autor právem připisuje značný význam ve výcviku vojáků i velitelů malých jednotek. V závěru demonstuje autor způsob organizace spojení, navrhovaný a analyzovaný v předcházejících odstavcích, na konkrétním příkladě.

Škpt. J. M. Smazal.

Literární přehled.

Mjr. Milan I. Kereković: Taktické užití protiletadlových kulometů. Sarajevo 1931. Str. 63. Nákladem vlastním.

Jihoslovanská vojenská literatura byla před krátkou dobou obohacena dobrou a hodnotnou prací z oboru protiletadlové obrany, první to svého druhu v tomto jazyce. Učitel nauky o střelbě těžkých kulometů a pěchotních děl na sarajevské pěchotní škole střelecké, major Milan I. Kereković, vydal v minulém měsíci vlastním nákladem dílko, naplněné důkladnými znalostmi odbornými, dobrými postřehy a vhodnými náměty, přehlížející snad příliš optimisticky nedostatečnost dnešních zaměřovacích přístrojů a střeleckých pomůcek, knížku, kterou nazval „Taktické užití protiletadlových kulometů“. Jest určena především důstojníkům, jimž jest a bude svěřena tato činnost ve válce, velitelům kulometných rot a čet, avšak stejně hojně poučení naleznou v ní i ostatní velitelé pěších jednotek; právě pro její jasné a přesné vyjadřované odbornictví, pro její bohatou náplň praktických pokynů a rad, pro její instruktivní ráz a pro přehlednost úpravy látky lze si vysvětliti její rychlé a hojně rozšíření v řadách důstojníků armády království Jugoslaviie.

Tato úvaha nechce být kritikou názorů autorových, jež se na několika místech liší od oficiálního pojetí naší protiletadlové obrany, nýbrž pouhým stručným záznamem jeho myšlenek, v knize uložených.

Kniha je rozdělena v 10 kapitol, neustojně ovšem délky pro odlišnou důležitost jejich obsahu. Jsou to:

I. Vznik a nutnost znalosti taktického použití kulometů ke střelbě na letadla. — II. O útočných akcích letectva s malých výšek. — III. Charakteristika kulometů jako prostředku obrany proti letadlům. — IV. Základy organizace kulometné obrany proti letadlům. — V. Použití protiletadlových kulometů k obraně vojsk v různých fázích boje. — VI. Obrana útvarů služeb v poli. — VII. Obrana vojsk v zákopové válce. — VIII. Obrana samostatných částí dělostřelectva a jezdeckta. — IX. Obrana v zápolí. — X. Boj protiletadlových kulometů v noci.

Stručná úvodní kapitola obsahuje přehled vývoje v nazírání na použití těžkých kulometů v obraně proti letadlům. Autor v ní vytýká, že taktické stránce použití protiletadlových kulometů nebyla příliš dlouhou dobu věnována nutná pozornost, takže, jak dále vysvětluje, používání kulometů proti vzdušným cílům bylo jen výsadním a ne vždy vděčným právem